

Neitsyt Marian kirkkoon Panagian saarelle pääsee kaupungin uimarannalta vaikka kahlaamalla.

Oliivilehtojen Parga on astinlauta kulttuurikohteisiin

3.9.2026 6.30

Kirjan välissä kuivuu jasmiinin oksa. Elokuussa kasvin valkoinen kukka tuoksui Länsi-Kreikan Pargassa vahvemmin kuin koskaan missään. Kaikki muukin tässä kalastajakylässä tuntui olevan "kreikkalaisempaa" kuin monessa muussa maan turistikohteessa.

TEKSTI JA KUVAT: SEIJA VÄRE JA ANTTI VÄRE

Ilmassa oli kaskaiden taukoamattoman sirityksen lisäksi aidon ystävällisyyden ja kiireettömyyden tuntua. Jos ei jaksanut keskipäivän helteessä kavuta vuoren rinnettä hotelliin, voi aina suunnata turkoosille merelle, joelle tai piipahtaa vaikkapa Albanian puolella. Vaihtoehtona on grillaantua kaupungin omalla tai lähistön muilla uimarannoilla.

Oliivista on moneksi

Idyllisestä Pargan taajamasta kalastus elinkeinona on miltei väistynyt matkailun tieltä, mutta vuosisatoja vanha taito oliivitarhauksessa ja -öljyn tuotannossa on merkittävä. Kesät palvellaan matkailijoita ja talvikaudella kerätään oliiveja. Ihmistä huomattavasti pidempi-ikäisen puun öljy kulkee mukana kohdusta hautaan.

- Kasteessa lapsi voidellaan oliiviöljyllä, sitä annetaan sairaille, ja kun ihminen tekee kuolemaa, pappi voitelee hänet oliiviöljyllä, opas tarinoi.

Oliiviöljymuseo kertoo tärkeän elinkeinon historiaa. Pihalla voi miltei kuulla aasin kavioiden kopseen, kun juhta saapui tuomaan oliivikuorman. Aasit ja oliivinpoimijat yöpyivät samassa tallissa, tosin eri kerroksissa. Nykyisin sadonkorjuu on vaivattomampaa, sillä syksyllä levitetään isot verkot lähelle maata ja niihin tippuvat hedelmät kerätään tietyin väliajoin. Kreikkalainen aforismi kuuluu: Kasvata oliivipuu lapsellesi ja viikunapuu itsellesi.

Kesäsesonkina rantakadulla on vilskettä, mutta talvisin noin 3 000 asukkaan Parga nukkuu ja suurin osa turistipaikoista on kiinni. Ei ihme, että taiteilijat matkustavat Pargaan maalaamaan, sillä kaupunki on kaunis kuin taulu. Jos katselee pittoreskiä maisemaa venetsialaisen linnoituksen päältä alas kaupunkiin, se näyttää olevan kuin amfiteatteri itsessään. Nautinnon kruunaa sataman edustalla oleva pieni Panagian saari. Valkoinen Neitsyt Marian kirkko siellä on yksi alueen pyhimmistä kirkoista. Pargassa aidon ystävällisyyden huomaa monesta pienestä asiasta. Pankkikortti ei käy joka paikassa ja vaikka ostos on isohko, myyjä ehdottaa, että sen voi käydä maksamassa myöhemmin! Matkailijaan luotetaan.

Konnia ja korkeuseroja

Yksi alueen erikoisuus on puolen tunnin merimatkan päässä sijaitseva Styx- eli Acheron-joki. Paikkaan sisältyy myyttejä, sillä Kharon-lautturin uskotaan kuljettaneen Acheronia pitkin kuolleita sieluja manalaan. Jokea lipuessa mudassa näkee muutaman kilpikonnan ja vanhoja kalastusveneitä kalastajineen. Hauska yksityiskohta on onkivaparykelmä ilman kalastajaa. Onget odottavat kaloja, mutta kalastajaa ei näy missään. Paikallisen mukaan "kalamies" tarkoittaa kreikaksi kasvia. Kalamies-niminen maantietunnelikin löytyy E90-valtatien varrelta.

Tärkeä ja vierailun arvoinen on kolmen tunnin ajomatkan päässä Pargasta sijaitseva historiallinen ja suurgeologinen mysteeri, Meteora. Unescon perintölistalle kuuluvat, henkeä salpaavat kivimuodostelmat, innostivat jo 600 vuotta sitten perustamaan luostareita "lähemmäs taivasta". Jopa 600 metriin merenpinnasta kohoavat jylhät kalliot ovat geologinen arvoitus. Monumentaalisen näyn sukeltaessa esiin Kalabakan kaupungin takaa, voi vain ällistellä maisemaa. Tunnelma on kuin jostakin *Sormusten herrasta*.

Kivipylväiden laelle rakennetut, kuin ilmassa leijuvat yhdyskunnat, ovat säilyneet näihin päiviin koskemattomina. Erakoituneet munkit asuivat ensin luolissa ja onkaloissa, mutta sittemmin korkeuksiin rakennettiin yli 20 luostaria. Nykyisten kiviportaiden sijaan ylös päästiin tikkaita pitkin ja munkit totesivatkin: "Vain Herra antaa niiden pettää". Luostareista kuusi on jäljellä ja niistä suurin, vanhin ja korkeimmalla sijaitseva on Kristuksen Kirkastuksen luostari eli Grand Meteora, jossa asuu vielä kolme munkkia.

Noin 300 askelmaa vie turistivirtaa jatkuvalla syötöllä ylös kallioon louhittuja portaita, välillä läpi levähdyspaikaksi levennetyn luolankin. Valokuvaamaan pysähtyneet luovat jatkuvia liikenneruuhkia kapealle väylälle. Ylhäällä auringonpaiste on palkinto kapuamisesta. Huikaisevat näkymät sekä tunnelmallinen ortodoksikirkko saavat ihmiset huokailemaan ihastuksesta.

Matkailu on vallannut
Meteoran ja huimaa
kivistä panoraamaa
esitellään monelta
eri näköalapaikalta.
Korkeanpaikankammoisten
ei kannata paikalle vaivautua,
sillä pudotus on sen verran jyrkkä
joka suunnalla ja puukaiteet
vaikuttavat huterilta.

Meteora on suosittu kiipeilykohde ja antoivatpa sata metriä pystysuoraan kohoavat kallioseinät aiheen käyttää komeita puitteita *Erittäin salainen* -filmissä, jossa James Bond killuu maan ja taivaan välillä rosvojen perässä.

Saranda ja Butrint

Pargasta pääsee veneretkille myös Paxoksen ja Antipaxoksen saarille sekä Korfulle, josta on lyhyt loikka Albanian Sarandaan. Valitsimme bussivaihtoehdon mantereen kautta ja rajalle oli kolmen tunnin ajo. Tuntui hieman oudolta, kun ennen niin suljetun maan nykyiset rajamuodollisuudet olivat olemattomat. Ei edes passeja tarkistettu. Unettava matka sujui Albanian puolella kuumaisessa, lähes erämaamaisemassa eikä asutusta saati ihmisiä näkynyt tien varrella. Muutama vuohi ja pari hylättyä kommunistiajan vahtibunkkeria tuijottivat kulkijoita.

Kaupungin linnavuorelta Parga esittäytyy parhaimmillaan.

Näky on kuin satukirjan sivuilta. Korkeimmalla keskellä Grand Meteoran luostari, vasemmalla se "Bondista tuttu".

Jopa miljoona matkailijaa vuosittain vastaanottavaa Sarandaa sanotaan isoksi rakennustyömaaksi, miltä se kieltämättä vaikuttaa. Jo rautaesiripun aikaan kiihkeä rakennusbuumi toi länsirahan perään haikailleita paikalle ja hotelleja ja asuntoja kohosi kymmenittäin. Nyt ne ovat tyhjillään tai puolivalmiina, koska asukkaita ei tullut tarpeeksi. Sarandan rantabulevardi on tyylikäs ja loisteliaita lomakyliä on noussut myös taajaman ulkopuolelle. Sivummalla päästään kuitenkin alkuperäiseen tunnelmaan ja eteen tulee harmaita betonitaloja ja hiekkateitä. Pyykkejä on kuivumassa parvekkeella ja salaperäinen kasvi narulla osoittautuu tupakaksi. Komeimmat näkymät avautuvat merelle Korfun ja Italian suuntiin sekä kaupunkiin, kun nousee Lekuresitin vuorilinnoitukselle Sarandan tuntumassa.

Tähtisadetta raunioilla

Vuonna 1939 Mussolini lähetti arkeologeja tutkimaan Sarandan viereistä muinaista raunioaluetta. Erinomaisesti säilynyt Butrint on vuosituhansien kuluessa kärsinyt vain joistakin tulvista ja maanjäristyksistä. Siksi muista illyyrialaisten, helleenien, roomalaisten ja ottomaanien ajan kohteista poiketen siellä näkee jotakin ainutlaatuista. Roomalaisaikana Butrintissa asui 12 000 ihmistä, eikä se tänään ole pelkkä kiviraunio, vaan näkyviin on saatu mainiosti säilyneet amfiteatteri, Ali Pashan linnoitus, kylpyläkompleksit, roomalaistyyliset asuinpaikat sekä mosaiikit. Ne ovat lauhkean ilmaston takia esillä ympäri vuoden.

Pohjavettä oli amfiteatterin estradilla puoli metriä, mutta katsomo soi lepotauon paahteiselle kierrokselle. Paikalla pidetään vuosittain teatterifestivaalit ja Butrintissa ovat vierailleet valtionpäämiesten lisäksi jopa Venäjän kuulu Bolshoi-teatteri sekä New Yorkin Mamma Mia -musikaali. Nykyään vehreä museokeidas on suosittu retkikohde ja samalla Unescon maailmanperintökohde.
Neuvostoliiton johtaja Hrustshev kävi Butrintissa 50-luvulla, jolloin isännät utelivat, mitä mieltä pääsihteeri oli näkemästään. "Kyllähän se mielenkiintoinen oli, mutta sopisi paremmin sukellusvenetukikohdaksi...,hänen kerrotaan sanoneen. Kierroksen lopuksi noustaan hyväkuntoiselle venetsialaislinnoitukselle, mistä avautuu näkymä jokisuistoon ja aina Korfun saarelle asti.

FAKTAT PARGA

Sijainti: Länsi-Kreikan rannikolla
Paras aika matkustaa: syyskuu, heinä-elokuussa tukalan kuumaa
Miten pääsee: sesonkina suorat lennot Helsingistä, muuten lentäen Ateenaan ja sieltä bussilla tai junalla

PLUSSAT

o Monipuoliset palvelut
o Pargasta helppoa retkeillä useaan suuntaan: lähikaupunkeja Preveza, Igoumenitsa ja Ioannina
o Mielenkiintoisia päiväretkikohteita, esimerkiksi Meteoran luostarit ja Albanian Saranda
o Korfu, Paxos sekä Antipaxos ovat helposti saavutettavissa meritse
o Useita uimarantoja

MIINUKSET

o Suuret korkeuserot
o Suoria lentoja vain sesonkina
o Luottokortti ei käy kaikkialla ja joissakin paikoissa maksusta veloitetaan +2 prosenttia.
o Talvikaudella rantakadun ravintolat ovat kiinni.
o Kaupungissa on drinkkibaareja, muttei nuorisolle yökerhoja tai muita menopaikkoja.
o Uimarannat osin äkkisyviä, eivät sovi aivan pienimmille.

"Parga oli mainio valinta"

Olemme vierailleet Kreikassa monta kertaa, Seija on lomaillut siellä jo nuoresta asti. Meille tuntematon Parga oli myönteinen kokemus. Miten pienessä, turistien täyttämässä kylässä voidaan olla vielä niin aidon välittäviä? Harvinaista on myös palvelujen kattavuus sekä kaupustelijoiden puuttuminen katukuvasta.

Idyllinen postikorttimaisema viehätti niin, että melkein henkeä salpasi. Siihen tietenkin vaikutti myös kova helle ja kapuaminen pitkin "aasin polkua" eli oikotietä ylös hotelliin uuvuttavassa kuumuudessa. Paikalliset kertoivat, ettei lämpötila ollut noussut yli 40 asteen, joskin lähtöpäivänämme sekin oli luvassa.

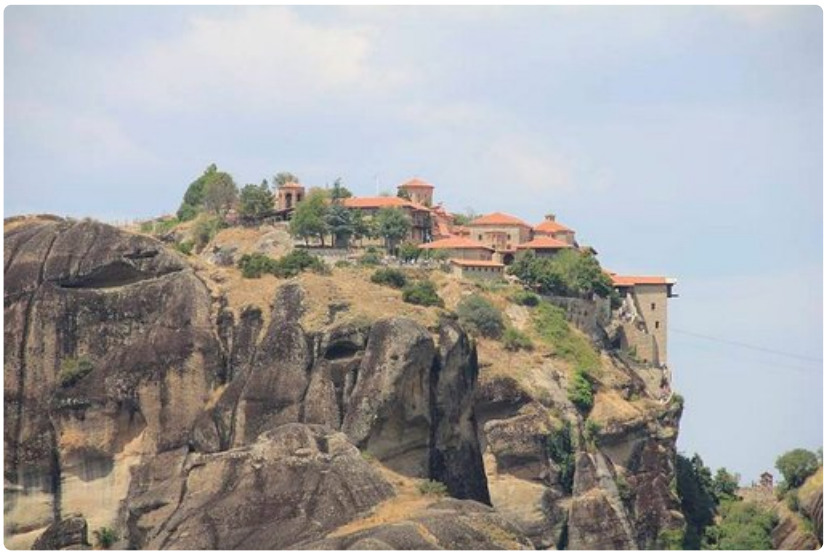
Sata vuotta sitten oliivitehtaan aasit pidettiin alhaalla tallissa, poimijatytöt asuivat yläkerrassa.

Tanssikengät eivät kastu, sillä maailmantähdille rakennetaan Butrintin amfiteatteriin puinen lava.

Pargassa maistuivat myös iki-ihanat ja maukkaat kreikkalaiskeittiön antimet: gyros-annoksiin, salaattiin ja tsatsikiin ei koskaan kyllästy. Siburoa eli paikallista pontikkaa maistoimme myös, mutta mielipide siitä jakautui kahtia. Tunnelma Pargassa on täysin erilainen kuin esimerkiksi Korfun saarella. Pargassa tuntuu kreikkalaisemmalta emmekä kuulleet kanssamatkustajilta ainoatakaan negatiivista kommenttia matkan aikana.

Antti ja Seija Väre

1500-luvulla rakennettu Grand Meteora kurkottelee taivaita.

Pääluostarin askelmia kuluttaa katkeamaton turistien virta.

Munkkien elo korkeuksissa on ollut askeettista, kuten luostarimuseon keittiöstä huomaa.

Koltut ja tupakka kuivuvat Sarandassa sulassa sovussa.